

پارک موزه علوم زمین مشهد با دو هدف کاربردی شامل ارائه و ترویج دانش علوم زمین در جامعه و مستندنگاری یافته‌های زمین‌شناختی و معدنی به عنوان پایگاه داده‌ای هدفمند و سیستماتیک برای بهره‌برداری محققین و پژوهشگران علوم زمین شکل گرفت و در روزهای پایانی سال ۱۳۹۷ به بهره‌برداری رسید. تبیین رسالت و مأموریت این مجموعه بر محوریت این اهداف، تلاش کارگزاران و دست‌اندرکاران شکل‌گیری آن را بر توسعه و غنی‌سازی مجموعه‌ها و نیز ایجاد مرکزی برای مراجعه محققین و دانش‌پژوهان معطوف ساخته است.

اداره موزه و مستندات علوم زمین مشهد به عنوان یکی از ادارات اداره کل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی منطقه شمال شرق تحت مدیریت این اداره کل و تابع ضوابط و مقررات سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور اداره می‌شود. ساختمان پارک موزه علوم زمین، پس از اخذ موافقت نامه کمیسیون ماده ۳۲ و مبادله موافقت نامه استانی با معاونت برنامه ریزی استانداری خراسان رضوی احداث گردید. این موزه در بخشی از زمین متعلق به سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور واقع در ضلع جنوبی بلوار شهید فکوری مشهد و مساحت تقریبی ۱۰۰۰۰ متر مربع با زیربنای ۲۲۰۰ متر مربع، موزه مرکزی (با احتساب تونل زیرزمینی)، ۱۰۰۰ متر مربع انبار تخصصی و خزانه پشتیبانی موزه و ۸۰۰۰ متر مربع محوطه‌های تخصصی به اجرا درآمده است. سند ملکی به نام دولت جمهوری اسلامی ایران و دستگاه بهره‌بردار سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور است. در حال حاضر موزه علوم زمین دارای مجوز تأسیس موزه از سازمان میراث فرهنگی نیز می‌باشد که آخرین تاریخ تمدید مجوز ۱۲-۸-۱۳۹۹ به شماره ۱۹۳۴۳۳/۹۹۲۵۰۰ است.

فرآیند بازدید به گونه‌ای طراحی شده است که هفت موضوع یا ایستگاه در سه پارک تخصصی شامل پارک فیزیک زمین/پارک زمین‌شناسی و پارک اکتشاف و ده ایستگاه در ساختمان مرکزی موزه در معرض دید بازدیدکنندگان قرار می‌گیرند. غیر از ساختمان اصلی موزه که سه طبقه است، سه پارک فیزیک زمین، پارک زمین‌شناسی و اکتشاف طراحی و ساخته شده است. این طراحی چندمنظوره به مخاطب، فرصت این را می‌دهد که از تاریخ تکامل سیاره زمین تا به وجود آمدن انواع سنگ‌ها و کانی‌ها اطلاعات بسیار جذابی به دست آورد. در این پارک مخاطب می‌تواند با منظومه شمسی آشنا شود، سیاره زمین و ساختار آن را بهتر بشناسد و مفهوم گذر زمان و اندازه‌گیری آن با کمک ساعت‌های آفتابی را درک کند. این مرحله در واقع داستان شکل‌گیری سیاره ماست که از حدود ۴/۶ میلیارد سال پیش آغاز شده و تا امروز دچار تغییرات و تحولات زیادی بوده است. پارک زمین‌شناسی، دومین بخش این پارک موزه است که دورانه‌های مختلف زمین‌شناسی، چرخه سنگ‌ها، آشنایی با گسل‌ها و به طور کلی مفاهیم پایه زمین‌شناسی در آن ارائه می‌شود. در نهایت پارک سوم به موضوع اکتشافات معدنی اختصاص دارد و معدن زغال سنگ طبرس در آنجا بازسازی شده است تا بازدیدکنندگان بتوانند با شکل معدن، روش‌های استخراج مواد معدنی و تجهیزات اکتشافی آشنا شوند. این معدن کاملاً به شکل تونل ساخته شده و مخاطب می‌تواند جان‌پناه، ریل‌ها و واگن‌هایی که برای حمل و نقل زغال سنگ استفاده می‌شود را ببیند و تجربه‌ای شبیه قرار گرفتن در معدن واقعی را داشته باشد.

ساختمان موزه از دو بخش نمایشی و تحقیقاتی تشکیل شده است که در بخش نمایشی ۴۲۰۰ نمونه کانی و سنگ و فسیل برای تماشای عموم مردم در نظر گرفته شده است و بخش دیگری از نمونه‌ها مواردی هستند که فقط برای پژوهش مورد استفاده قرار می‌گیرند که تعداد آنها به ۲۷ هزار مورد می‌رسد. این نمونه‌ها از سراسر ایران جمع‌آوری و کدگذاری شدند.

مهمترین فعالیت‌های انجام شده در اداره موزه و مستندات علوم زمین طی بازه زمانی شش ماه اخیر به شرح زیر است:

الف- حوزه اجرایی

- تهیه سند توسعه و رونق پارک موزه علوم زمین
- راه اندازی ویتترین های زمین شناسی ایران در لابی موزه (۷ ویتترین)
- تهیه فهرست نمونه های موجود در ویتترین ها و لابی ساختمان اداری
- گویاسازی نمونه های محوطه و نصب پلاک های فلزی شناساگر
- به روزرسانی صفحه موزه و پارک موزه در پایگاه اطلاع رسانی اداره کل
- پی گیری و رفع مشکلات راه اندازی اتاق فیلم موزه
- استخراج آمار سامانه جامع نمونه ها و ویرایش موارد مورد نیاز (در حال انجام)
- انتقال نمونه ها از ساختمان اداری به مخزن موقت موزه
- ثبت مشخصات و عکسبرداری از نمونه های مخزن موقت (۱۱۶۲ قطعه سنگ و کانی)
- برچسب گذاری و انتقال نمونه های سنگ و کانی از مخزن موقت به انبار زیرسطحی (۵۴۳ نمونه)
- راه اندازی ویتترین های مربوط به یادمان بزرگان علوم زمین و اشیاء قدیمی پیدا شده در معادن
- تغییر و چیدمان مجدد ویتترین های سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی
- ورود نمونه های اهدایی به سامانه شامل بیش از ۷۱۰۰ قطعه نمونه فسیل
- تهیه ۸ فیلم های کوتاه معرفی موزه با همکاری خبرنگاران شهر آرا و العالم (فارسی/عربی)
- رایزنی با شرکت های سازنده در حوزه واقعیت افزوده، تولید ماکتهای آموزشی، هنرمندان و.... جهت پویاسازی و مدرن سازی فضای موزه (بررسی نمونه کار و رزومه هنرمندان و متخصصین در طراحی داخلی، نورپردازی، نقاشی، مجسمه سازی و موزه داری)
- همکاری با ژوراسیک پارک مشهد
- ارائه ویتترین ابزار قدیمی اندازه گیری، رسم و طراحی در موزه
- تهیه پنج بسته شامل انواع سنگ، کانی و فسیل جهت اهداء به مجموعه دانشمند کوچولو
- همکاری با موزه آستان قدس رضوی در خصوص راه اندازی بخش جواهرات این موزه
- تهیه مستندات تامین اعتبار میکروسکپ ویژه بازدیدکنندگان موزه و پی گیری های مرتبط
- تهیه مستندات تامین اعتبار پایگاه اطلاع رسانی و اپلیکیشن موزه و پی گیری های مرتبط
- پی گیری تعرفه بلیط موزه از میراث فرهنگی
- بررسی مشکلات مرتبط با طراحی محیطی پارک موزه علوم زمین و بهره گیری از همکاری داوطلبانه دانشگاه هنر نیشابور در رفع موارد
- تهیه مستندات تامین اعتبار محفظه ارائه سکه های قدیمی در موزه و پی گیری های مرتبط
- رایزنی با امور آزمایشگاه های سازمان جهت راه اندازی موزه دستگاہی
- ارتباط با معادن سنگ کشور جهت راه اندازی و ارائه ویتترین سنگ های ساختمانی ایران
- پذیرش و ارائه توضیحات برای بیش از ۹۰۰۰ نفر بازدیدکننده های موزه

ب- حوزه محتوایی

- تهیه ۱۰ تابلو معرفی دایناسورها (فارسی/انگلیسی)
- تولید محتوی تابلو تعاملی زمین شناسی پزشکی در موزه
- تشکیل گروه متخصصین موزه یار در حوزه های کانی شناسی و فسیل شناسی
- تولید محتوی ویتترین مطالعات میکروسکوپی در علوم زمین
- تهیه فیلم های با کیفیت (۴K) برای اتاق فیلم
- تعیین جنس و گونه نمونه های فسیل (۱۷۳ نمونه)
- تهیه فیلم های کوتاه معرفی سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی (تا کنون ۵ فیلم کوتاه برای معرفی یاقوت، خانواده کوارتز، آگات، گارنت و توپاز تهیه شده است)
- برگزاری کارگاه زمین شناسی پزشکی و مفاهیم علوم زمین برای دبیران آموزش و پرورش مشهد
- برنامه ریزی بازدید و کارگاه آموزشی نجوم به مناسبت هفته نجوم
- تکمیل و به روزرسانی اتاق کانی های فلئوئورسانس
- مطالعه و تهیه مطلب در خصوص استانداردهای ارائه و برچسب گذاری نمونه های موزه ای
- تهیه مطلب برای ویتترین دوران ها و آماده سازی و نصب برچسب فارسی/انگلیسی ویتترین دوران ها در موزه
- همکاری علمی (مشاوره) با سازمان انرژی اتمی در بحث پرتودهی گوهرها و مطالعه و استخراج نکات کلیدی در پرتودهی تورمالین و توپاز
- بررسی امکان استفاده از پرتودهی در صنعت سنگ ساختمانی
- گردآوری مطلب در خصوص سنگ های ساختمانی ایران جهت راه اندازی ویتترین سنگ های ساختمانی

ج- سایر امور ارجاعی

- شرکت در جلسات پارک علم و فناوری استان در خصوص بهره گیری از پتانسیل شرکت های دانش بنیان در استفاده از باطله های معدنی
- مشاوره شرکت های دانش بنیان و استارت آپ های معدنی در خصوص رویداد استارت آپی حوزه معدن
- حضور در همایش بزرگداشت تاریخ دانش زمین شناسی/ برقراری ارتباط با خانم اشوکلین جهت ارائه سخنرانی در مراسم در فرهنگستان علوم ایران